

TILAA MONINAISUUDELLE

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma
2023 – 2024

TOIMENPITEIDEN RAPORTOINTI

Seinäjoki

AVARUUDEN PÄÄKAUPUNKI

Esipuhe

Seinäjoen kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma **Tilaa moninaisuudelle** hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.4.2023. Suunnitelmassa määriteltiin selkeät tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden toteutumiseksi. Tässä raportissa seurataan, miten valituissa toimenpiteissä on edistytty. Alkuperäiseen suunnitelmaan ja sen valmisteluun voi tutustua tarkemmin [Seinäjoen kaupungin verkkosivuilla](#).

Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus edistää sekä yhdenvertaisuutta että tasa-arvoa. Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella ([Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325](#)). Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta taas kieltää sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ([Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609](#)).

Olemme vahvasti yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon puolella myös kaupunkistrategiassamme. Seinäjoen kaupungin arvot ovat tahto, rohkeus ja vastuullisuus. Vastuullisuus tarkoittaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta esimerkiksi sitä, että huomioimme erilaisten asukkaiden tarpeet.

Suunnitelman tavoitteet muodostuivat kyselyiden ja työpajojen tuloksien sekä viranhaltijavalmistelun pohjalta. Asetetut tavoitteet olivat suuria, eikä niissä tultu vielä valmiiksi, vaikka toimenpiteissä onkin onnistuttu hyvin. Noin puolentoistavuoden aikana olemme edenneet jokaisen tavoitteen ja toimenpiteen kohdalla. Joissain kohdissa enemmän, ja toisissa vähemmän. Eteenpäin on kuitenkin menty. Kannustamme edelleen toimialoja, tulosalueita ja eri yksiköitä tekemään omia tarkentavia yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmia. Niissä voidaan kirjata yksityiskohtaisempia toimenpiteitä, joita ei tässä koko kaupungin suunnitelmassa ole kirjattu.

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon parantaminen on jatkuvaa työtä. Siksi vuoden 2025 alussa ryhdymme valmistelemaan seuraavaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Osin tavoitteet ja toimenpiteet pysyvät varmasti samoina, mutta mukaan mahtuu myös uusia.

Seinäjoella 25.11.2024

Seinäjoen kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöryhmä

Seinäjoki

Käsitteet

Esteettömyys

Esteettömyys on laaja käsite, joka ymmärretään kaikille ihmisille sopivina tiloina, ympäristöinä, palveluiden tai tavaroiden helppokäyttöisyytenä sekä oikea-aikaisena ja helposti ymmärrettävänä tiedonsaantina. Esteettömyys mahdollistaa ihmisen kotona asumisen, liikkumisen eri toimintaympäristössä, kuten koulussa tai työpaikalla sekä oikeuden itsenäiseen elämään ja osallisuuteen yhteisöissä. Esteettömästä ympäristöstä hyötyvät kaikki, mutta erityisen tärkeää se on liikkumis- ja toimimisesteisille sekä esimerkiksi ikääntyville ja lapsiperheille.

Moninaisuus

Moninaisuus perustuu ajatukseen erilaisista yksilöistä ja yhteisöistä, jotka kunnioittavat ja hyväksyvät toistensa erilaisuuden yhteiskunnassa. Tällainen erilaisuus voi perustua esimerkiksi kieleen, kulttuurieroihin, etnisiin piirteisiin, sukupuoleen, seksuaalisuuteen, sosio-ekonomiseen asemaan, ikään, fyysisiin ominaisuuksiin, vammaisuuteen, uskontoon, poliittisiin näkemyksiin, ideologioihin ja vakaumuksiin. Moninaisuudella tarkoitetaan sitä, että tällaisia ihmisen identiteettiin läheisesti kuuluvia eroja vaalitaan turvallisessa ja myönteisessä ilmapiirissä. Moninaisessa yhteiskunnassa erilaisten ihmisten muodostamia yhteisöjä kannustetaan toimimaan vuoropuhelussa yhteiseksi parhaaksi.

Saavutettavuus

Saavutettavuus on kokonaisvaltainen ajattelutapa. Käsitteenä saavutettavuus kuvaa sitä, kuinka helposti informaatiota, järjestelmää, laitetta, ohjelmaa tai palvelua voi käyttää riippumatta henkilön ominaisuuksista, esimerkiksi toimintarajoitteesta, vähemmistöön kuulumisesta tai vähävaraisuudesta. Esimerkiksi palvelut, viestintä ja verkkosivut pitää toteuttaa niin, että ne soveltuvat kaikille. Saavutettavuutta on myös ihmisten moninaisuuden huomioon ottava ilmapiiri ja asenteet.

Lähteet:

Esok-verkosto. Käsitteet ja sanasto: esok.fi/stivisuositus/termit/kasitteet-ja-sanasto

Aspa. Esteettömyys ihmisoikeutena: aspa.fi/tietoa-aspasta/ajankohtaista/esteettomyys-ihmisoikeutena

Seinäjoki

Seinäjoella on tilaa moninaisuudelle

Seinäjoen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tavoitteet:

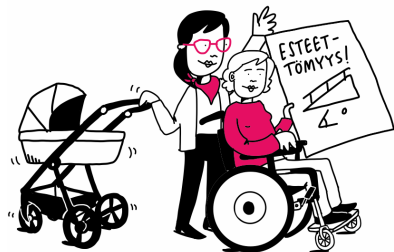
1. Ihmisten moninaisuus näkyy ja huomioidaan paremmin Seinäjoen kaupungin palveluissa ja viestinnässä
2. Seinäjoen kaupunki on esteetön kaupunki
3. Seinäjoen kaupungin henkilöstö osaa kohdata erilaisista taustoista tulevia asiakkaita
4. Seinäjoen kaupungin palvelut ovat saavutettavia

Tavoite 1: Ihmisten moninaisuus näkyy ja huomioidaan paremmin Seinäjoen kaupungin palveluissa ja viestinnässä

Toimenpiteet	Vastuutahot	Toteutus
Kaupungin viestinnässä ja markkinoinnissa näkyy eri ikäisiä kaupunkilaisia erilaisista taustoista.	Viestintä ja markkinointi, kaikki kaupungin viestintää tekevät työntekijät	Elyn Kansainväliset asukkaat -videosarjan jaksoja jaettiin somessa syksyllä 2024. Normitietoinen viestintä - ohjeistus valmistui ja löytyy intrasta. Uuden ppt-esityksen kuvissa huomioitiin monimuotoisuus. Vuoden 2025 valokuvausprojektin suunnittelu aloitettu ja siinä huomioidaan asukkaiden monimuotoisuus.
Hyödynnetään järjestöjä viestinnässä ja tiedottamisessa. Viestitään järjestöille aktiivisesti erilaisista asioista.	Elinvoiman ja työllisyyden toimiala	Yhteistyötä järjestöjen kanssa on tehty ja tiivistetty erityisesti vuoden 2024 aikana. Loppuvuodesta valmistui järjestötoiminnan kehittämissuunnitelma, jossa on asetettu yhteistyölle yhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä. Järjestöille viestinnän tueksi on luotu oma uutiskirje.
Koulutetaan kaupungin henkilöstöä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioista.	Henkilöstöpalvelut, esihenkilöt	Kaupungin henkilöstölle on järjestetty yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokoulutusta. Elokuussa koulutettiin perusopetuksen opetushenkilöstöä ja marraskuussa koulutusta tarjottiin esihenkilöille ja kaupungissa viestintää tekeville henkilöille.
Vahvistetaan lasten ja nuorten osallisuutta erilaisin kyselyin eri kanavissa ja paikoissa.	Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala, kaupunkiympäristön toimiala	Lapsiin ja nuoriin kohdistuvissa palveluissa lasten ja nuorten osallisuuteen kiinnitetään paljon huomiota. Esimerkiksi jokaisessa koulussa toimivat oppilaskunnat ja vuosittain toistuvat arviointikyselyt ovat selkeitä osallisuusrakenteita. Lapsia ja nuoria on kuultu myös tehdyissä lapsivaikutusten arvioinneissa.
Huolehditaan, että kaupungin toimitiloissa on sukupuolineutraalit vessat.	Kaupunkiympäristön toimiala, käyttäjätahot	Tilannetta kartoitetaan ja muutoksia on tehty mahdollisuuksien mukaan. Käytännössä muutoksia on tehty toimipaikoissa, joissa käyttäjiltä on tullut tarve saada käyttöön sukupuolineutraalit vessatilat.
Huolehditaan, että kaupungin toimitiloissa on pukuhuoneet kaikille.	Kaupunkiympäristön toimiala, käyttäjätahot	Tilannetta kartoitetaan ja muutoksia on tehty mahdollisuuksien mukaan. Käytännössä muutoksia on tehty toimipaikoissa, joissa käyttäjiltä on tullut tarve saada käyttöön sukupuolineutraalit pukuhuoneet.
Huomioidaan vessojen ja pukuhuoneiden määrä jo suunnittelu- ja rakennusvaiheessa, kun uusia rakennuksia tehdään.	Kaupunkiympäristön toimiala, käyttäjätahot	Huomioidaan hankkeiden suunnittelussa. Kirjataan ohjeistus valmisteilla olevaan suunnitteluohjeistukseen.
Tarjotaan ilmoittautumisissa mahdollisuus jättää sukupuoli kertomatta tai valita vaihtoehto ”muu”.	Eri toimialat	Kaupungin omissa kyselyissä ja ilmoittautumisissa on mahdollisuus jättää sukupuoli kertomatta tai valita vaihtoehto ”muu”, mikäli sukupuolta kysytään. Tilastoinnin takia kuitenkin esimerkiksi kouluilmoittautumisessa tulee sukupuoli ilmoittaa. Joissain kohdin sukupuolen kysyminen on perusteltua, jos on kyseessä teema, joka on sukupuolittunut, kuten esim. tyttöjen ahdistus tai poikien lukutaidon kehitys.
Päivitetään oppilaitosten yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat.	Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala, opetuspalvelut	Oppilaitosten yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien päivitys on aloitettu syksyn 2024 aikana. Päivityksessä muutetaan ohjelma yhteiseksi, koko opetuspalveluita koskevaksi suunnitelmaksi.
Laaditaan varhaiskasvatuksen yksikkökohtaiset yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat säädösten edellyttämällä tavalla.	Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on hyväksytty lautakunnassa. Vaikka säädöspohjaan on muutos suunnitteilla, niin jokaisen päiväkodin pedagogisessa suunnitelmassa toiminnallisella tasa-arvolla ja yhdenvertaisuudella on tärkeä osuus.

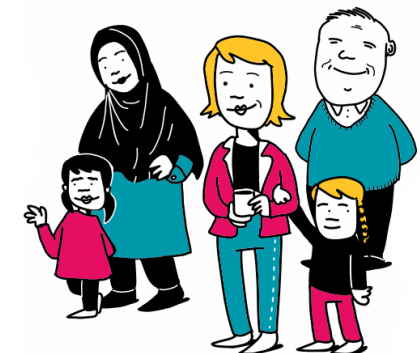
Tavoite 2: Seinäjoen kaupunki on esteetön kaupunki

Toimenpiteet	Vastuutahot	Toteutus
Tehdään kaupungin tiloissa ja katualueilla esteettömyyskartoitukset ja kirjataan tarvittavat toimenpiteet sekä varataan niihin jatkossa määräraha. Otetaan arviointiin mukaan käyttäjätahojen edustajat.	Kaupunkiympäristön toimiala ja käyttäjätahot	Kaupungilla on olemassa suunnitteluohjeistus, jossa huomioidaan esteettömyys. Myös lainsäädäntö ja asetukset edellyttävät esteettömyyden varmistamisen. Esteettömyystyötä tehdään jatkuvasti ja olemassa olevissa ympäristöissä pyritään tekemään korjauksia vastaamaan asetuksia.
Tarjotaan asukkaille digiapua suunnitelmallisesti ja viestitään siitä aktiivisesti eri kanavissa.	Kirjasto, Kansalaisopisto, Toimintojentalo	Seinäjoen kaupunki tarjoaa asukkailleen digiapua esimerkiksi älylaitteiden, tietokoneiden tai tablettien käytössä eri toimipisteissä. Digiapua tarjoavat Seinäjoen kirjastot, Toimintojentalo sekä Kansalaisopisto. Teeman ympärillä on myös järjestetty useita eri tapahtumia.
Tarjotaan kirjastoissa lainalle erilaisia harrastusvälineitä. Servitetaan mahdollisuutta hankkia lainattavaksi myös harrastusvälineitä erityisryhmille.	Kirjasto	Seinäjoen kirjastoissa on tarjolla paljon erilaisia lainattavia harrastusvälineitä. Lainattavien esineiden valikoima vaihtelee Seinäjoen kirjastoissa toimipisteittäin, lainata voi esimerkiksi liikuntavälineitä, astioita, roskapihtejä, pelejä ja viriketoimintaan tarkoitettuja materiaaleja, kausikortteja, ukuleleja sekä kankaisia kirjastokasseja.
Tarkistetaan induktiosilmukoiden riittävyys kaupungin omistamissa tai hallinnoimissa yleisissä tiloissa.	Kaupunkiympäristön toimiala ja käyttäjätahot	Induktiosilmukoiden tarve huomioidaan uudisrakennus- ja korjaushankkeissa jo suunnitteluvaiheessa. Olemassa oleviin kohteisiin on suunnitteilla tarkistus, jotta tiedetään, mikä on eri kiinteistöjen tilanne.
Aurataan ja hiekoitetaan ensin kevyenliikenteenväylät ja koulureitit. Huolehditaan kaupungin eri tiloihin esteetön kulku myös talvella.	Kaupunkiympäristön toimiala ja käyttäjätahot	Katuja aurataan ja hiekoitetaan niiden kunnossapitoluokan mukaisessa järjestyksessä. Kevyenliikenteenväylät ovat kunnossapitoluokituksessa ensimmäisiä kohteita.
Kuullaan käyttäjiä kaiken rakentamisen suunnitteluvaiheessa. Infran suunnittelussa huomioidaan myös talvikunnossapito jo rakennusvaiheessa.	Kaupunkiympäristön toimiala ja käyttäjätahot	Kaikki suunnittelu ja rakentaminen tehdään yhdessä käyttäjien edustajan kanssa.

Tavoite 3: Seinäjoen kaupungin henkilöstö osaa kohdata erilaisista taustoista tulevia asukkaita

Toimenpiteet	Vastuutahot	Toteutus
Koulutetaan henkilöstöä ja nostetaan henkilöstön osaamistasoa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioissa.	Henkilöstöpalvelut ja esihenkilöt	Kaupungin henkilöstölle on järjestetty yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokoulutusta. Elokuussa koulutettiin perusopetuksen opetushenkilöstöä ja marraskuussa koulutusta tarjottiin esihenkilöille ja kaupungissa viestintää tekeville henkilöille.
Sisällytetään yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huomioiminen perehdytykseen.	Henkilöstöpalvelut ja esihenkilöt	Kaupungille on tehty rekrytointiohjeistus, jossa yhdenvertaisuus ja tasa-arvo on huomioitu. Samoin perehdytykseen on tulossa uusi ohjelma vuonna 2025, huomioidaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo siellä sisällöissä.
Tehdään kaupungin työntekijöiden käyttöön yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huoneentaulu.	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöryhmä	Vuoden 2024 aikana on henkilöstöpalveluissa valmisteltu Vastuullisen työkäyttämisen opasta. Suunniteltu huoneentaulu toteutetaan osana tätä opasta.
Tehdään turvallisemman tilan ohjeet Seinäjoen kaupungille.	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöryhmä	Turvallisemman tilan periaatteita Seinäjoen kaupungille on valmisteltu ja ne lisätään kaupungin verkkosivuille ja intraan vuoden 2024 aikana. Turvallisemman tilan ohjeita on Seinäjoen kaupungilla tehty osassa yksiköitä, esim. kulttuuripalveluissa, kirjastoissa ja nuorisotiloilla. Turvallisemman tilan ohjeistusta laadittaessa on prosessilla iso merkitys. Siksi yleisiä periaatteita tarkentavat ohjeet tulisi tehdä pienemmissä yksiköissä osallistaen.
Nimetään kaupungissa häirintäyhdyshenkilö.	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöryhmä	Turvallisemman tilan ohjeissa kehoitetaan, että kaikkiin tapahtumiin nimetään häirintäyhdyshenkilö. Kaupungin palautekanavaan lisätään oma kohta häirinnälle, joka tapahtuu kaupungin hallinnoimissa tiloissa ja tapahtumissa. Valmistellaan koulutusta häirintäyhdyshenkilöille.

Tavoite 4: Seinäjoen kaupungin palvelut ovat saavutettavia

Toimenpiteet	Vastuutahot	Toteutus
Huolehditaan, että Seinäjoen kaupungin verkkosivut ja jaettavat tiedostot ovat saavutettavia.	Viestintä ja markkinointi	Seinäjoen kaupungin verkkosivut ovat saavutettavat. Myös erilaisten tiedostojen osalta saavutettavuuteen pyritään. Aiheesta on järjestetty koulutusta kaupungin henkilökunnalle. Selkeä kieli ja saavutettava some -koulutukset järjestettiin marraskuussa 2023 ja useita saavutettavat asiakirjat -koulutuksia pidettiin tammi-helmikuussa 2024.
Tarjotaan liikkuvia palveluita, jotka menevät käyttäjän luo.	Kaikki toimialat	Tällä hetkellä kaupungin liikkuvia palveluita ovat kirjastoauto, nuorisobussi, Toimivi-tukipalvelu sekä vaalien aikana kotiaänestys.
Mahdollistetaan paikkariippumaton sähköinen asiointi.	Kaikki toimialat	Sähköinen asiointi on laajasti käytössä kaupungin eri palveluissa. Sitä myös kehitetään jatkuvasti.
Tehdään kaupunkialueelle opasteet keskeisiin julkisiin kohteisiin.	Kaupunkiympäristön toimiala sekä viestintä ja markkinointi	Suunnitelma kaupunkialueen opasteista on hyväksytty kaupungin johtoryhmässä. Määräraha tälle vuodelle on olemassa ja opasteisiin on haettu Trafilta avustusta. Jatkossa lisätään kylttejä, mikäli se on tarpeen.
Tuetaan kuituverkkojen rakentamista alueilla, joille se ei markkinaehtoisesti synny.	Elinvoiman ja työllisyyden toimiala	Seinäjoen kaupunki osoittaa vuosina 2024-2026 yhteensä 1,3 miljoonaa euroa Seinäjoen kylien kuituverkkorakentamiseen. Yhteistyössä Traficom ja operaattoreiden kanssa toteutettava rakentaminen tuo nopeat ja varmat yhteydet yli 4000 taloudelle Seinäjoen alueella. Rakentamisen myötä kuituverkko on Seinäjoella lähes kaikkien kotitalouksien ja yritysten käytettävissä.

Lukemisto:

Kuntaliitto. Kaikkien kasvojen kunta – opas
yhdenvertaisuuden edistämiseen kunnan toiminnassa:
[kuntaliitto.fi/julkaisut/2019/1997-kaikkien-kasvojen-kunta-opas-yhdenvertaisuuden-edistamiseen-kunnan-toiminnassa](https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2019/1997-kaikkien-kasvojen-kunta-opas-yhdenvertaisuuden-edistamiseen-kunnan-toiminnassa)

Kuntaliitto. Tasa-arvo ajan tasalle:
www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2017/1809-tasa-arvo-ajan-tasalle

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmatyöryhmä

Henna Rantasaari
hyvinvointipäällikkö

Krista Rintala
viestintäpäällikkö

Pekka Hautamäki
nuorisotoimenjohtaja

Juha Ahonen
hallintopäällikkö

Irene Turenus
rehtori

Elina Hihnala-Mäkelä
turvallisuuspäällikkö

Marika Ojala
perusopetusjohtaja

Tilaa moninaisuudelle

Seinäjoen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2021-2024

TOIMENPITEIDEN RAPORTOINTI

Julkaisija:
Seinäjoen kaupunki

Valokuvat:
Seinäjoen kaupungin kuvapankki

Seinäjoki

Seinäjäjoki